

ARS SACRA

Fesztivál | Festival

Beköszöntő | Introduction

Erdő Péter bíboros kezdeményezésére Párizs, Bécs, Lisszabon és Brüsszel után 2007-ben Budapest rendezett Városmissziót, ennek gyümölcsként született az Ars Sacra Fesztivál. Célja felszínre hozni az európai kultúra zsidó-keresztény gyökereit, a kultúra mélyén nyugvó szakralitást, a művészet majd minden ágában, elősegítve a lelkek felemelkedését és spirituális egységét. Az Ars Sacra Fesztivál minden év szeptemberében 9 napon át igaz, örök értékeket kínál,- ingyenesen. Az Ars Sacra Fesztivál 2016 óta „Europe for Festivals Festivals for Europe” EFFE Label minősítéssel rendelkezik, és a logója, mint magyar gyökerű kezdeményezés egész Európában védettséget élvez.

After Paris, Vienna, Lisbon and Brussels, in 2007 it was Budapest’s turn to organize the Town Mission, at the initiative of Cardinal Peter Erdő, a result of which the Ars Sacra Festival was born. The aim of the festival is to highlight the Judeo-Christian roots of European civilization, the sacrality deeply embedded in nearly all branches of European art, to guide the rise and unity of souls. For 9 days in September each year the Ars Sacra festival offers real values for eternity - and for free. Since 2016 Ars Sacra festival is certified with the EFFE label “Europe for Festivals, Festivals for Europe”, and its logo is protected throughout Europe as a Hungarian-rooted initiative.

Ars Sacra Poetica

Hitünk szerint a Teremtő mindegyikünkben elvetette a hit magvát. Ha ezt tápláljuk, gondozzuk magunkban és másokban, kihajt, szárba szökken, kiterébélyesedik, virágot, gyümölcsöt hoz. Ezek a művészi alkotások, előadások is a hit virágai, gyümölcsei, melyeknek hangjait, színeit, illatát, ízeit szeretnénk mindenkivel megosztani, magvait újra meg újra elhinteni, hogy azok megsokszorozódva gazdagítsák a lelkeket!

It is our belief that the Creator had sown the seed of faith in all of us. If we feed and nurture this within ourselves and each other, it will sprout, shoot, spread leaves, bloom and yield fruit. These works of art and performances are also the flowers and fruit of faith, the sounds, colours, scents and taste of which we want to share with all so the seeds can be sown again and again, to multiply and enrich our spirits!

A szakrális művészetről | About sacral art

Udvardy György

[Érsek | Primate]

” A szakrális művészet kapcsolatot, találkozást, szövetséget kíván! És erre az embernek nagy szüksége van! Hogy fölfedezzük a lét örömét, a lét méltóságát, lelkünk magasba törését, hogy fölemeljük, hogy a Szentnél tudjuk lelkünket.

Jelenits István

[Piarista szerzetes | Piarist monk]

” A szakrális művészetek hetében az a lenyűgöző, hogy nem csak a templomokban régóta rejtőző művészi értékeket szólaltatjuk meg, hanem élő művészek alkotásai is megjelennek zenében, költészetben, képzőművészetben, építészetben. Ez azt mutatja, hogy a hit ma is megérinti a művészeket. A hit és a művészi alkotókedv spontán egymásra találása egy halhatatlanul eleven tanúságtétellé válik.

Bogányi Gergely

[Zongoraművész | Pianist]

” KÉRDÉS: – A vallásosság segíti az előadót a mű hithű előadásában? – A nélkül nincs is értelme játszani Liszt műveit! Itt konkrétan az istenhitről van szó. Liszt azért volt teljesen szabad, mert akaratát Isten akaratához igazította. Nagyon örülhetünk annak, hogy ez ilyen nyilvánvaló lett Liszt zenéjében, ilyen mértékben és ilyen egyszerűen.

Sacred Art calls for connections, encounters and alliances! And people have a great need for these! To discover the joy of being, the dignity of life, to feel our soul soar as we lift it up high to be with the Sacred.

One of the amazing aspects of the week of sacred arts, is that it is not just the artistic treasures that have been hidden in churches that are put on display, but also the works of contemporary artists in music, poetry, fine arts and architecture. This proves that faith has an effect on arts to this day. The spontaneous meeting of religious belief and creative spirit becomes an incredibly vivid testimony of faith.

Question: - Does religiosity help the artist in performing a work of art as it was intended? There is no point in playing Liszt without it. His works specifically focus on faith in God. Liszt was able to achieve complete freedom because he aligned his will to that of God's. We can all rejoice in the fact this is so obvious in Liszt's music, to such an extent and with such simplicity.

Kránitz Mihály

[Teológus professzor | Professor of Theology]

” A felületesen közlekedő ember, ha el is megy egy kiállításra, legtöbbször a saját véleményét fogalmazza meg egy alkotással kapcsolatban, s ezzel le is zárja azt a lehetőséget, hogy egy művészi kép, szobor őt megszólítsa... Kívánok mindenkinek elegendő időt arra, hogy felfedezze mindazt, ami a képek és ábrázolások mögött rejtőzik, » vagyis hogy ne csak „a láthatóra, hanem a láthatatlanra figyeljünk, mert a látható mulandó, a láthatatlan azonban örök.«

Lackfi János

[Költő | Poet]

” Az Ars Sacra olyan fura, ingyen van a művészet, de még a tök menő koncertek is, és nulla forintért megkapod, mint a levegőt meg a vizet ... Az Ars Sacra, az egylényegű három személy, Márta meg Ildikó meg Ilcsi, egyazon lelkület három arccal, és a közöttük folyamatosan keringő gömbvilám, a szeretet, mely egybetart napot és minden csillagot, mert művészet nélkül tud élni az ember, csak minek...

Thész Gabriella

[Karnagy | Conductor]

” Az Ars Sacra számomra: Szeretet, Nyitottság és Befogadás. Adományozók és megajándékozottak egyaránt mi vagyunk. Köszönöm, hogy részese lehettem.

People who approach art superficially, even when visiting an exhibition, will mostly only voice their own opinions about a work of art, thus blocking themselves off from the opportunity for a picture or sculpture to speak to them... I hope everyone will have enough time discover all that lies behind paintings and representations; »So we fix our eyes not on what is seen, but on what is unseen, since what is seen is temporary, but what is unseen is eternal.«

Ars Sacra is so strange, the art is free, the cool concerts are too, you get all this for zero cash, like air or water...” Ars Sacra is a consubstantial trinity of Márta and Ildikó and Ilcsi, the three faces of the same spirit, and the fireball constantly circulating between them, which is love, the power that holds the Sun and all the stars together, because people can live without art, but to what end...

For me, Ars Sacra means Love, Openness and Acceptance. We are both the benefactors and the beneficiaries. I am grateful to have been a part of this.

Koncertek | Concerts

A zenének a férfiszívben tüzet kell
szítania, és könnyet fakasztania
a női szemből.

” LUDWIG VAN BEETHOVEN

Music should strike fire from
the heart of man, and bring tears
from the eyes of woman.

A zenében is, mint a szerelemben,
csak őszintének szabad lennünk.

” GIUSEPPE VERDI

In art, like in love, at least one
of the two should be honest.

A profán és a szakrális közötti határt –
szívében – ki-ki máshol húzza meg.
Szent Ferenc valahol a kozmosz határán.

”
PILINSZKY JÁNOS

Everyone draws the line between the
profane and the sacred in a different place
in their heart. St Francis somewhere on
the edge of the Cosmos

Az Ószövetség az Újszövetség fényénél
értelmezve – az ihlet kiapadhatatlan
forrását tárta fel.

”
SZENT II. JÁNOS PÁL

The Old Testament, read in the light
of the New, has provided endless
streams of inspiration.

Kiállítások | Exhibitions

A művészet nem ismer se előzékenységet,
se jó modort, egyedül csak a hitet ismeri,
mindig csak a hitet és a szabadságot.

”**GUSTAVE FLAUBERT**

Art requires neither complaisance
nor politeness; nothing but faith,
faith and freedom.

A művészet hazugság, melynek
segítségével felismerjük
az igazságot.

”**PABLO PICASSO**

Art is a lie that makes us
realize truth.

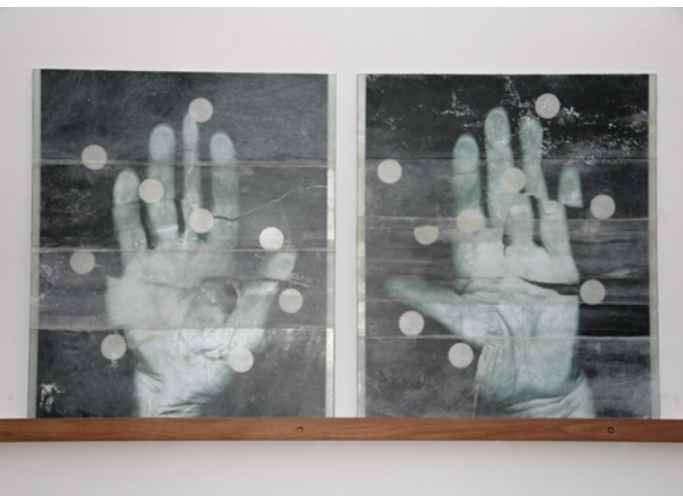

A kép első kötelessége, hogy
ünnep legyen a szem számára.

” EUGÈNE DELACROIX

The first virtue of a painting
is that it be a feast for the eyes.

Szeretem az egyszerű embereket,
szeretem az igazságot, az őszinteséget.
Szeretem az Istent. A művészetben is
az igazságot és az őszinteséget keresem
és akarom visszaadni. Irtózom a mester-
kéeltségtől... én ha adok valamit, ön-
magamat adom.

” MARC CHAGALL

I like simple folk, I like truth and hones-
ty. I love God. In art, too, I seek honesty
and strive to radiate it. I abhor artifice...
whenever I act, I act as myself.

Színház, irodalom | Theatre, literature

Nem az igazság az élet alapja,
hanem - az irgalom.

”
DOSZTOJEVSZKIJ

The basis of life is not
justice but mercy.

A művész feladata, hogy a művészet
papjaként felemelje és Istenhez
vezesse az embereket.

”
LISZT FERENC

The artist's job is to elevate the art as
a priest and lead the people to God.

Gyerekprogramok | Children programmes

A szeretet az egyetlen, ami tékozlás útján gyarapszik.

” RICARDA HUCH

Love is the only thing that grows by wasting it.

Az alkotó élet titka az, hogy felnőttkorban is megőrizzük a gyermekkor szellemét.

” THOMAS HENRY HUXLEY

The secret of genius is to carry the spirit of the child into old age.

Tánc | Dance

Minden hely, ahol szín ragyog, ahol ének
hallik, ahol a forma csodája látható,
Szeretetre hívogat.

”RABINDRANATH TAGORE

Every place where colors shine, where
you can hear music, where the wonder
of forms can be seen invites you to love.

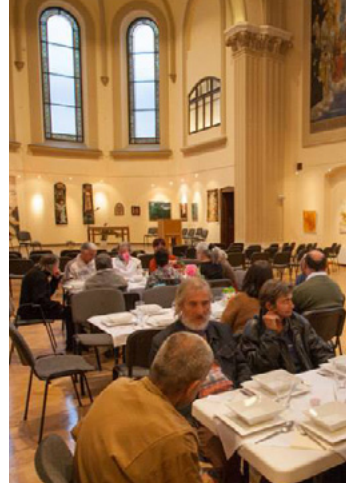

Beszélgetések | Panel discussions

Lehet, hogy gyenge még a hangunk
Lehet, hogy léptünk még bizonytalan,
De indulunk, a szépet, jót akarjuk.
Érezzük, hogy hitünknek szárnya van.

”JUHÁSZ GYULA

Our voices may still be uncertain,
Our steps may falter
But we set off: we desire the beautiful
and the good.
And we feel our faith on the wing!

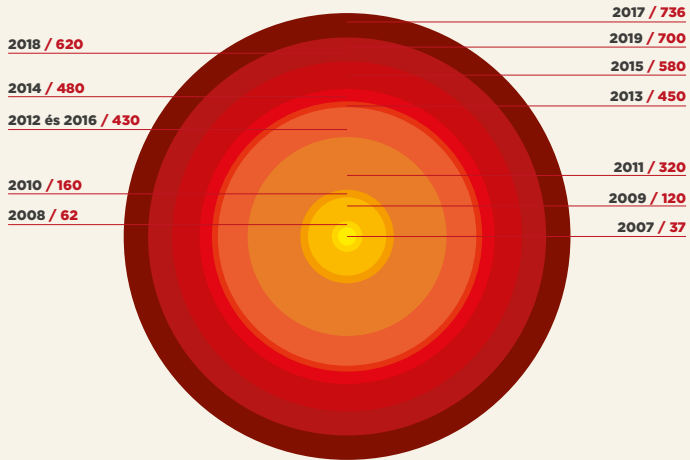

12 ÉV SZÁMOKBAN | 12 YEARS in NUMBERS

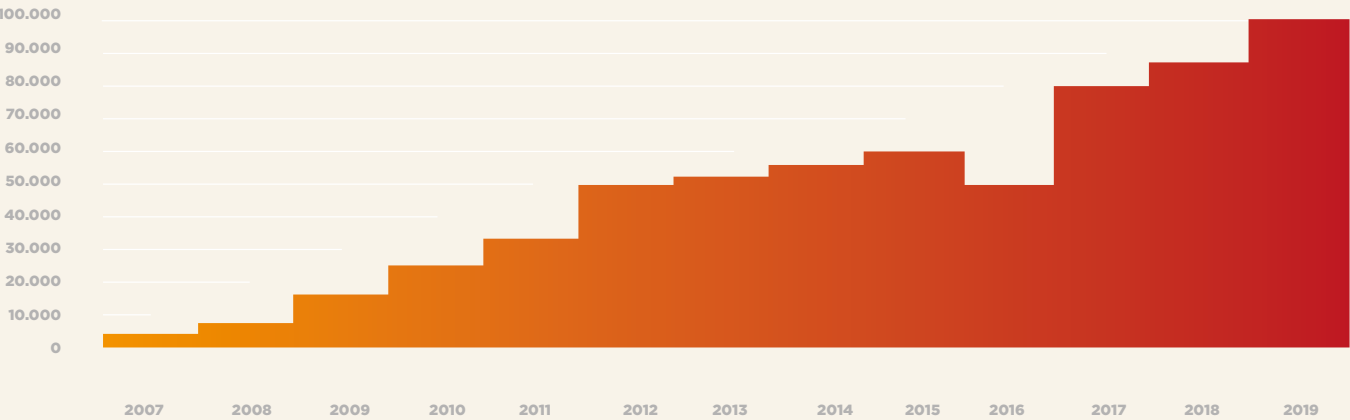
4.000 LÁTOGATÓ 37 ESEMÉNY 1 TELEPÜLÉS	8.000 LÁTOGATÓ 62 ESEMÉNY 6 TELEPÜLÉS	16.000 LÁTOGATÓ 120 ESEMÉNY 24 TELEPÜLÉS	24.000 LÁTOGATÓ 160 ESEMÉNY 51 TELEPÜLÉS	35.000 LÁTOGATÓ 320 ESEMÉNY 65 TELEPÜLÉS	50.000 LÁTOGATÓ 430 ESEMÉNY 83 TELEPÜLÉS	52.000 LÁTOGATÓ 450 ESEMÉNY 103 TELEPÜLÉS	57.000 LÁTOGATÓ 480 ESEMÉNY 110 TELEPÜLÉS	60.000 LÁTOGATÓ 580 ESEMÉNY 142 TELEPÜLÉS	50.000 LÁTOGATÓ 430 ESEMÉNY 83 TELEPÜLÉS
4.000 VISITORS 37 EVENTS 1 CITY	8.000 VISITORS 62 EVENTS 6 TOWNS AND CITIES	16.000 VISITORS 120 EVENTS 24 TOWNS AND CITIES	24.000 VISITORS 160 EVENTS 51 TOWNS AND CITIES	35.000 VISITORS 320 EVENTS 65 TOWNS AND CITIES	50.000 VISITORS 430 EVENTS 83 TOWNS AND CITIES	52.000 VISITORS 450 EVENTS 103 TOWNS AND CITIES	57.000 VISITORS 480 EVENTS 110 TOWNS AND CITIES	60.000 VISITORS 580 EVENTS 142 TOWNS AND CITIES	50.000 VISITORS 430 EVENTS 83 TOWNS AND CITIES
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
„Reményt és jövőt adok nektek” JER 29,11	„Emeljük fel szívünket” SIR 3,41	„Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága.” JN 1,4	„Ti vagytok a föld sója” MT 5,13	„Legyen világosság!” TER 1,3	„Emeljük fel szívünket” SIR 3,41	„Minden lehetséges annak, aki hisz” MK 9,23	„Ti vagytok a világ világossága” MT 5,14	„Szentek legyetek!” 1Pt 1,16	„Reményt és jövőt adok nektek” Jer 29,11
„To give you hope and a future.” JEREMIAH 29:11	„Let us lift up our hearts” LAMENTATIONS 3:41	„In him was life, and that life was the light of all mankind.” JOHN 1:4	„You are the salt of the earth.” MATTHEW 5:13	„Let there be light!” GENESIS 1:3	„Let us lift up our hearts” LAMENTATIONS 3:41	„Everything is possible for one who believes.” MARK 9:23	„You are the light of the world.” MATTHEW 5:14	„Be holy!” 1Peter 1:16	„To give you hope and a future” Jeremiah 29:11

80.000 LÁTOGATÓ 736 ESEMÉNY 125 TELEPÜLÉS	87.000 LÁTOGATÓ 620 ESEMÉNY 119 TELEPÜLÉS	100.000 LÁTOGATÓ 700 ESEMÉNY 418 HELYSZÍN
80.000 VISITORS 736 EVENTS 125 CITY	87.000 VISITORS 620 EVENTS 119 TOWNS AND CITIES	100.000 VISITORS 700 EVENTS 418 TOWNS AND CITIES
2017	2018	2019
"Ne féljetek" JEREMIÁS 42,11	"Tekints az égre és lásd meg" JÓB. 35,5	"legyenek mindnyájan egyek" Jn 17, 21
“Do not be afraid” JEREMIAH 42:11	“Look at the heavens, and see” JOB. 35:5	“that all of them may be one” John 17:21

Események száma / Events

Látogatók / Visitors

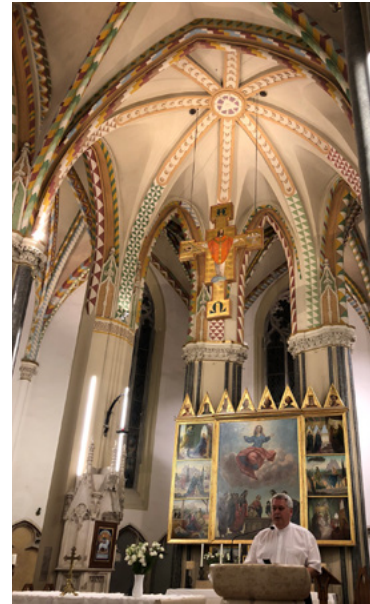
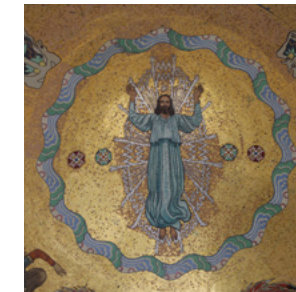
Nyitott Templomok Napja | Day of the Open Churches

Ahol, akárhol,
akárki imádkozik,
az a hely: templom.

”**FODOR ÁKOS**

Whereso, wherever,
anybody says prayers,
that place is a church.

Az Ars Sacra Fesztivál keretén belül, a Kulturális Örökség Napjaival együttműködve minden év szeptemberének harmadik szombatján meghívjuk a történelmi egyházak képviselőit, hogy nyissák meg templomaik kapuját, és színes kulturális programokkal várják az érdeklődőket. Mutassák be a templom építészeti, művészeti értékeit, előadásokat, beszélgetéseket, gyerek-programokat, filmvetítéseket, kiállításokat szerveznek a Nyitott Templomok Napján.

This event takes place on the third Saturday of September each year as part of the Ars Sacra Festival, but in collaboration with the European Heritage Days. On the Day of Open Churches, we invite the representatives of the four main religions to open their doors and to offer a variety of cultural events, to showcase their churches' or temples' architecture and artistic values, to organise performances, talks, children's events, film screenings and exhibitions.

Áldás, békesség!
Református

Blessings and Peace!
Reformed Church

Shalom!
Zsidó

Shalom!
Jewish

Dicsértessék
a Jézus Krisztus!
Katolikus

Praise Jesus Christ!
Catholic

Erős vár
a mi Istenünk!
Evangelikus

Mighty Fortress
is Our God!
Evangelical

Asszonyok, ha összefognak

Az egy héthez egy éven át gyűjtik az ötleteket, a támogatókat és tudják, egy ilyen méretű művészeti héthez nem csak helyszínek, áldozatkész művészek, produkciók, kiállítási tárgyak szükségesek, hanem engedélyek, díszletek, tárlatvezetők, előadók, és sok szervező munka is. Mert nem könnyű megoldani, hogy egyszerre jelen legyen a képző-, az ipar-, a fotó-, a film-, a tánc-, a zeneművészet, az építészet, az irodalom, a színház, a gasztronómia, melyben és mely mögött mindig ott a hit által ihletett művészet, aminek úgy tartják, el kell jutnia a legkisebb faluba is.

When women unite

[The organizers] gather ideas and supporters all year round, for this one week, knowing that for a week of art such as this one, venues, generous artists, productions, and exhibition items are not enough, because they also need permits, decorations, exhibition guides, speakers as well as a lot of preparation. For it is not easy to arrange the simultaneous presence of fine arts, applied arts, photography, film, dance and music, as well as architecture, literature, theatre, and gastronomy, within and beyond which there is always inspired art, which, as they say, should find its way to even the tiniest of villages.

A művészet hidat teremt a hit és az egyetemes emberi gondolkodás, emberi érzésvilág között. Az ars sacra, vagyis a szent művészet megmutat valamit abból a valóságból, amely messze meghaladja az emberi fogalmak és az emberi kommunikáció eszközeit. E művészettel azt próbálja kifejezni az ember, hogy van valami az általa megismerhető, közvetlenül tapasztalható világon túl, és ez adja az értékét, az értelmét az egész meg tapasztalható világnak.

BLIKK

Meglehet, a kortárs keresztény művészet időnként keresi a hangját, ám annyi bizonyos, a régi-ek, mint Johann Sebastian Bach, műveikkel ma is képesek megérinteni hívőt és ateistát egyaránt.

MAGYAR NEMZET

Az Ars Sacra Fesztivál évről évre arra ösztönöz, hogy különböző művészeti ágak alkotásain keresztül, „a művészetek teljes skáláján érzékeljük a szentet”. Aki a szentet kutatja, az az embert is keresi, így ez a programsorozat esélyt teremt arra is, hogy „saját emberségünk lehetőségeire reflektáljunk.

KULTÚRA.HU | Erdő Péter bíboros

Art builds a bridge between faith, universal human thought and human emotions. Ars sacra, that is sacred art, provides a glimpse into a reality that far exceeds the tools of human concepts and communication. Creators of such art, want to express that there is something beyond the directly tangible world, that provides the value and meaning of the tangible world.

While contemporary Christian art may sometimes still be looking for its voice, one thing is for certain: the old masters, like Johann Sebastian Bach, still touch believers and atheists alike with their compositions.

Year after year, the festival encourages us to “perceive the sacred in the whole range of arts” through works from various artistic disciplines. Anyone who seeks the sacred also seeks man, and so this series of events also gives us the opportunity to “reflect on the potential of our own humanity.

Filmfesztivál és Filmklub | Film Festival

2016 óta Filmfesztivállal bővítettük az Ars Sacra Fesztivál kínálatát.

Pályázatunkra beérkezett és díjazott művek művészi színvonalon szólnak a hit erejéről, emberi sorsokról, az élet nehézségeiről, örömeiről, az emberi lét sokszínűségéről.

„A vetített filmek értékeket hordoznak vagy éppen az értékek hiányára hívják fel a figyelmet. Az égre és földre szegeződő tekintetek tükrében jelennek meg ezek a filmek nagyon izgalmasan és érdekesen.” (Dér András, a Filmfesztivál zsűrijének elnöke)

A Tabán Art Mozi lett az Ars Sacra Filmfesztivál állandó helyszíne.

Since 2016 a Film Festival is also part of the Ars Sacra festival programme.

The submitted and prize-winning works tell of the power of faith, human fates, the hardships and joys of life and the diversity of human existence on a high artistic level.

“The films shown convey values or draw attention to missing values. What is exciting and interesting about these films is made tangible by the looks directed towards the sky and the ground.” (András Dér, Chairman of the Film Festival Jury)

Tabán Art Cinema has become a permanent venue for the Film Festival.

Ars Sacra Filmklub

A sok értékes filmből filmklubot indítottunk – 2020-tól minden hónap harmadik keddjén - a Párbeszéd Házában. Az ingyenes vetítések után izgalmas beszélgetéseket szervezünk az alkotókkal, szakértőkkel.

In the House of Dialogue we have founded a film club for all the valuable films, which from 2020 takes place on the third Tuesday of every month. After the free film screenings, we organise exciting interviews with the creators and experts.

Szeretetnyelv | Language of Love

Vándorműsorunk, a Szeretetnyelv című irodalmi est nehezen

indult útjára, de hamar országos érdeklődést keltett. Eredetileg egy estére szóló felkérésre ötletelve gyűjtöttünk szerelmes és istenes verseket, majd kérésünkre Miklya Luzsányi Mónika író ezt kiegészítve egy mai hangvétellű keretbe foglalta. A férfi-női párbeszédszerű előadásra neves színészeket kértünk fel. Az első előadásra végül 2008 telének leghidegebb napján került sor, sok viszontagság után. Kéri Kitty és Oberfrank Pál kitartottak, és olyan csodálatos előadást ajándékoztak a közönségnek, hogy az ott felvett darab részleteit még ma is sokan nézik meg az interneten. Több ezren láthatták az élő előadást, melynek híre szájról-szájra terjed. Sikere töretlen, talán mert – az író szavaival – egyaránt szól rólam, rólad és Róla, aki minden szeretetek Mestere.

”

TOROCZKAY ILONA

Although the launch of our travelling show was difficult, it soon generated national interest. Originally it was planned as a one-off production for which we collected poems about God and love poetry, which was supplemented and placed into a contemporary context by writer Monika Miklya Luzsányi. We commissioned renowned actors to play the female and male roles in this dialogue based performance. In the end, after much difficulty, opening night fell on the coldest night of the winter of 2008. Kitty Kéri and Pál Oberfrank persevered, and put on such a wonderful performance, that clips of the video recording of that night are still being viewed on the internet. Several thousand people have seen the live performance since, news of which spread through word of mouth, and has been endlessly successful, perhaps because, as the writer explains, it is about me, about you and about Him, who is the Master of all that is love.

Szeretnél vízen járni?

Szeretnél megérezni a Mindenség erejét?

Szeretnél megtapasztalni a közösséget, az együvé tartozást?

Szeretnél meglátni a láthatatlant?

Szeretnél megérezni a Természetfölötti szeretetét?

Szeretnél megismerni az örök értékeket?

Szeretnél a profán világban felfedezni a szakralitást?

Akkor gyere!

Légy részese az Ars Sacra Fesztiválnak művészként, önkéntesként, támogatóként, szervezőként vagy látogatóként!

**Egymást erősítve
kössük össze az
 eget a földdel!**

Ars Sacra Alapítvány

Levelezési cím, ahol megtalál minket:
1014 Budapest, Tárnok utca 5. I. 15.

Székhely: 1026 Budapest, Torockó utca 28.

Telefon: (1) 214 0858

E-mail: ars-sacra@ars-sacra.hu

www.ars-sacra.hu

[Facebook.com/ArsSacraAlapitvany](https://www.facebook.com/ArsSacraAlapitvany)

Would you like to walk on water?

Would you like to feel the power of the Universe?

Would you like to experience fellowship and community?

Would you like to see the invisible?

Would you like to feel the love of the Supernatural?

Would you like to learn about everlasting values?

Would you like to discover what is sacred in the profane world?

Then come join us!

Be part of the Ars Sacra Festival, as an artist, a volunteer, a benefactor, an organizer or a visitor!

**Let us strengthen
each other, as we
connect the sky
with the earth!**

Ars Sacra Foundation

Our mailing address where you can find us:
1014 Budapest, Tárnok u.5. I.5.

Location: 1026 Budapest, Torockó utca 28.

Phone: (1) 214 0858

E-mail: ars-sacra@ars-sacra.hu

www.ars-sacra.hu

[Facebook.com /ArsSacraAlapitvany](https://www.facebook.com/ArsSacraAlapitvany)

Ars Sacra Alapítvány

www.ars-sacra.hu

facebook.com/ArsSacraAlapitvany

facebook.com/TemplomokNapja

